

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2023. gada 26. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Fizisko personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi – Direktīva (ES) 2016/680 – 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunkts – Personas datu apstrādes principi – Nolūka ierobežojums – Datu minimizēšana – 6. panta a) punkts – Dažādu personu kategoriju personas datu skaidra nošķiršana – 8. pants – Apstrādes likumīgums – 10. pants – Transponēšana – Biometrisku datu un ģenētisko datu apstrāde – Jēdziens “dalībvalsts tiesībās atļauta apstrāde” – Jēdziens “absolūta nepieciešamība” – Novērtējuma brīvība – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 7., 8., 47., 48. un 52. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Nevainīguma prezumpcija – Ierobežojums – Tīši izdarīts noziedzīgs nodarījums, kas ir publiskas apsūdzības priekšmets – Apsūdzētie – Fotogrāfisko un daktiloskopisko datu vākšana, lai tos reģistrētu un paņemtu bioloģisku paraugu nolūkā izveidot DNS profilu – Vākšanas piespiedu izpildes procedūra – Vākšanas sistemātiskums

Lietā C-205/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesā, Bulgārija) iesniegusi ar 2021. gada 31. marta lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 31. martā, kriminālprocesā pret

V.S.,

piedaloties

Ministerstvo na vatreshnite raboti, Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] un Z. Čehi [*Z. Csehi*],

ģenerālvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Bulgārijas valdības vārdā – *M. Georgieva* un *T. Mitova*, pārstāves,
- Francijas valdības vārdā – *R. Bénard*, *A.-L. Desjonquères*, *D. Dubois* un *T. Stéhelin*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Kranenborg*, *M. Wasmeier* un *I. Zaloguin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 30. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.), 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu, 6. panta a) punktu un 8. un 10. pantu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 3., 8., 48. un 52. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kas sākts pret V.S., kurš pēc tam, kad viņam tika izvirzīta apsūdzība, atteicās atļaut policijai savākt viņa biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

VDAR

- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “VDAR”) 19. apsvērumā ir noteikts:

“Fizisku personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentas iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai lai sauktu pie atbildības par tiem, vai lai izpildītu kriminālsodus, tostarp pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu, un šādu datu brīva aprite ir konkrēta [Eiropas] Savienības tiesību akta priekšmets. Tāpēc šī regula nebūtu jāpiemēro apstrādes darbībām, kas veiktas minētajos nolūkos. [..]”

4 VDAR 2. panta “Materiālā darbības joma” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Šo regulu piemēro personas datu apstrādei, kas pilnībā vai daļēji veikta ar automatizētiem līdzekļiem, un tādu personas datu apstrādei, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, ja apstrādi neveic ar automatizētiem līdzekļiem.

2. Šo regulu nepiemēro personas datu apstrādei:

a) tādas darbības gaitā, kas neietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā;

[..]

d) ko veic kompetentas iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu.”

5 VDAR 9. panta “Īpašu kategoriju personas datu apstrāde” 1., 2. un 4. punktā ir noteikts:

“1. Ir aizliegta tādu personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisku datu, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrāde.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja ir piemērojams kāds no šādiem pamatojumiem:

a) datu subjekts ir devis nepārprotamu piekrišanu šo personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem [..];

b) apstrāde ir vajadzīga, lai realizētu pārziņa pienākumus un īstenotu pārziņa vai datu subjekta konkrētas tiesības nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un sociālās aizsardzības tiesību jomā [..];

c) apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vai citas fiziskas personas vitālas intereses [..];

d) veicot legītimas darbības un nodrošinot atbilstošas garantijas, apstrādi veic fonds, apvienība vai jebkura cita bezpeļņas struktūra, kas to dara ar politisku, filozofisku, reliģisku vai ar arodbiedrībām saistītu mērķi [..];

e) apstrāde attiecas uz personas datiem, kurus datu subjekts apzināti ir publiskojis;

f) apstrāde ir vajadzīga, lai celtu, īstenotu vai aizstāvētu likumīgas prasības, vai ikreiz, kad tiesas pilda savus uzdevumus;

g) apstrāde ir vajadzīga būtisku sabiedrības interešu dēļ, pamatojoties uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas ir samērīgas izvirzītajam mērķim, ievēro tiesību uz datu aizsardzību būtību un paredz piemērotus un konkrētus pasākumus datu subjekta pamattiesību un interešu aizsardzībai;

- h) ir nepieciešama profilaktiskā medicīnā vai darba medicīnas vajadzībām, darba ņēmēja darba spēju, medicīniskās diagnostikas, veselības vai sociālās aprūpes sistēmu un pakalpojumu pārvaldības vai veselības aprūpes sistēmu un pakalpojumu pārvaldības vai sociālās aizsardzības jomā [..];
- i) apstrāde ir vajadzīga sabiedrības interešu dēļ sabiedrības veselības jomā, piemēram, aizsardzībai pret nopietniem pārrobežu draudiem veselībai vai augstu kvalitātes un drošības standartu nodrošināšanai, cita starpā zālēm vai medicīniskām ierīcēm, pamatojoties uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas paredz atbilstošus un konkrētus pasākumus datu subjekta tiesību un brīvību, jo īpaši dienesta noslēpuma, aizsardzībai;
- j) apstrāde ir vajadzīga arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos vai statistikas nolūkos [..].

[..]

4. Dalībvalstis var saglabāt vai ieviest papildu nosacījumus, tostarp ierobežojumus, attiecībā uz ģenētisko datu, biometrisko datu vai veselības datu apstrādi.”

Direktīva 2016/680

- 6 Direktīvas 2016/680 9.–12., 14., 26., 27., 31. un 37. apsvērumā ir noteikts:

- “(9) [..] [VDAR] nosaka vispārīgus noteikumus, lai aizsargātu fiziskas personas attiecībā uz to personas datu apstrādi un nodrošinātu personas datu brīvu apriti Savienībā.
- (10) 21. deklarācijā par personas datu aizsardzību tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā, kas pievienota Lisabonas līgumu pieņemušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam, konference atzina, ka var būt nepieciešami īpaši noteikumi par personas datu aizsardzību un par personas datu brīvu apriti tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā, pamatojoties uz [LESD] 16. pantu, minēto jomu specifisko iezīmju dēļ.
- (11) Tādēļ ir piemēroti minētās jomas aptvert direktīvā, kurā paredzēti īpaši noteikumi par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu, respektējot šo darbību īpašo raksturu. [..]
- (12) Darbības, ko veic policija vai citas tiesībaizsardzības iestādes, ir galvenokārt vērstas uz to, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem. [..] Dalībvalstis var uzticēt kompetentajām iestādēm citus uzdevumus, kas nav obligāti saistīti ar darbībām, ko veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu, tādējādi, ciktāl minētajos citos nolūkos veiktā personas datu apstrāde ir Savienības tiesību aktu darbības jomā, tā ietilpst [VDAR] darbības jomā.

[..]

- (14) Tā kā šī direktīva nebūtu jāpiemēro personas datu apstrādei tādās darbības gaitā, kas ir ārpus Savienības tiesību darbības jomas, darbības attiecībā uz valsts drošību, darbības, ko veic aģentūras vai vienības, kuras nodarbojas ar valsts drošības jautājumiem, un dalībvalstu veikt[a] personas datu apstrād[e], kad tās veic darbības, kuras ietilpst [LES] V sadaļas 2. nodaļas darbības jomā, nebūtu jāuzskata par darbībām, kas ir šīs direktīvas darbības jomā.

[..]

- (26) [...] Personas datiem vajadzētu būt atbilstīgiem un būtiskiem tiem nolūkiem, kādos tos apstrādā. Jo īpaši būtu jānodrošina, lai savākto personas datu apjoms nebūtu pārmērīgs un lai personas datus neglabātu ilgāk, nekā tas ir vajadzīgs nolūkos, kādos tos apstrādā. Personas dati būtu jāapstrādā tikai tad, ja apstrādes nolūku nav iespējams pienācīgi sasniegt citiem līdzekļiem. [...]

- (27) Lai novērstu un izmeklētu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības par tiem, kompetentajām iestādēm personas dati, kas savākti saistībā ar konkrētu noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu vai saukšanu pie atbildības par tiem, ir jāapstrādā ārpus minētā konteksta, lai iegūtu izpratni par noziedzīgām darbībām un konstatētu saiknes starp dažādiem atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

[..]

- (31) Personas datu apstrādei tādās jomās kā tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās un policijas sadarbība ir raksturīgi tas, ka tiek apstrādi personas dati, kas attiecas uz dažādām datu subjektu kategorijām. Tāpēc – attiecīgā gadījumā un cik vien iespējams – ir nepieciešams skaidri nodalīt dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, piemēram, aizdomās turēto, notiesāto, cietušo un citu personu, piemēram, liecinieku, personu, kam ir attiecīga informācija vai kontakti, un aizdomās turēto un notiesāto līdzdalībnieku personas datus. Tam nebūtu jāliedz piemērot tiesības uz nevainīguma prezumpciju, kas garantētas hartā un [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā], kā tās interpretētas attiecīgi Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā.

[..]

- (37) Personas datiem, kas pēc sava rakstura ir īpaši sensitīvi saistībā ar pamattiesībām un pamatbrīvībām, pienākas īpaša aizsardzība, jo to apstrādes konteksts varētu radīt nopietnu risku pamattiesībām un pamatbrīvībām. [...]"

7 Šīs direktīvas 1. panta "Priekšmets un mērķi" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu.

2. Saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstis:

- a) aizsargā fizisko personu pamattiesības un pamatbrīvības, un jo īpaši viņu tiesības uz personas datu aizsardzību; [...]

b) nodrošina, ka personas datu apmaiņa starp kompetentajām iestādēm Savienībā, kad šādu apmaiņu prasa Savienības vai dalībvalstu tiesības, nav ierobežota vai aizliegta tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi.”

8 Minētās direktīvas 2. panta “Darbības joma” 1. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Šo direktīvu piemēro personas datu apstrādei, ko veic kompetentās iestādes 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos.

[..]

3. Šī direktīva neattiecas uz personas datu apstrādi:

a) tādas darbības gaitā, kas neietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā;

[..].”

9 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 3. pantu:

“Šajā direktīvā:

1) “personas dati” ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu (“datu subjekts”); identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem;

2) “apstrāde” ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana;

[..]

7) “kompetentā iestāde” ir:

a) jebkura publiska iestāde, kuras kompetencē ir novērst, izmeklēt, atklāt noziedzīgus nodarījumus vai saukt pie atbildības par tiem, vai izpildīt kriminālsodus, tostarp pasargāt no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērst; [..]

[..]

12) “ģenētiskie dati” ir visi personas dati, kas attiecas uz fiziskas personas pārmantotajām vai iegūtajām ģenētiskajām pazīmēm, sniedz unikālu informāciju par minētās fiziskās personas fizioloģiju vai veselību un kas izriet jo īpaši no attiecīgās fiziskās personas bioloģiskā parauga analīzes;

13) “biometriskie dati” ir personas dati pēc specifiskas tehniskas apstrādes, kuri attiecas uz fiziskas personas fiziskajām, fizioloģiskajām vai uzvedības pazīmēm, kas ļauj veikt vai apstiprina minētās fiziskās personas viennozīmīgu identifikāciju, piemēram, sejas attēli vai daktiloskopijas dati;

[..].”

10 Direktīvas 2016/680 4. panta “Principi, kas saistīti ar personas datu apstrādi” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz, ka personas dati:

- a) tiek apstrādāti likumīgi un godprātīgi;
- b) tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos un tie netiek apstrādāti ar minētajiem nolūkiem nesaderīgā veidā;
- c) ir atbilstīgi, būtiski un nav pārmērīgi, ņemot vērā nolūkus, kādos tos apstrādā;

[..].”

11 Šīs direktīvas 6. pantā “Dažādu datu subjektu kategoriju nošķiršana” ir paredzēts:

“Dalībvalstis paredz, ka pārzinis attiecīgā gadījumā, cik iespējams, skaidri nošķir dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, piemēram:

- a) personas, attiecībā uz kurām pastāv nopietns iemesls uzskatīt, ka tās ir izdarījušas vai drīzumā izdarīs noziedzīgu nodarījumu;
- b) personas, kas ir notiesātas par noziedzīgu nodarījumu;
- c) noziedzīgā nodarījumā cietušie vai personas, attiecībā uz kurām konkrēti fakti liek uzskatīt, ka tās varētu būt noziedzīgā nodarījumā cietušie; un
- d) citas personas saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, piemēram, personas, kuras varētu aicināt sniegt liecības izmeklēšanas gaitā saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem vai pēcāk notiekošā kriminālprocesā, person[as], kuras var sniegt informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem, vai kontaktpersonas vai līdzdalībnieki kādai no a) un b) apakšpunktā minētajām personām.”

12 Minētās direktīvas 8. pantā “Apstrādes likumīgums” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis paredz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, un ka tā balstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

2. Dalībvalsts tiesībās, ar ko regulē apstrādi šīs direktīvas darbības jomā, precizē vismaz apstrādes mērķus, apstrādājamās personas datus un apstrādes nolūkus.”

13 Šīs pašas direktīvas 9. panta “Specifiski apstrādes nosacījumi” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Personas datus, ko kompetentās iestādes vāc 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, neapstrādā citos nolūkos, kas nav 1. panta 1. punktā minētie nolūki, izņemot, ja šāda apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Gadījumos, kad personas datus apstrādā šādos citos nolūkos, piemēro [VDAR], ja vien šādu apstrādi neveic darbībā, kura neietilpst Savienības tiesību darbības jomā.

2. Ja kompetentajām iestādēm ar dalībvalsts tiesībām ir uzticēta kādu citu, ne 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos veiktu uzdevumu izpilde, tad šādos nolūkos veiktai apstrādei piemēro [VDAR] [...], ja vien apstrādi neveic darbībā, kura neietilpst Savienības tiesību darbības jomā.”

14 Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 10. pantu:

“Personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisku datu apstrāde nolūkā veikt fiziskas personas viennozīmīgu identifikāciju vai tādu datu apstrāde, kas attiecas uz veselību vai uz fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju, ir atļauta tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams, uz to attiecas atbilstošas garantijas attiecībā uz datu subjekta tiesībām un brīvībām un:

a) tas ir atļauts Savienības vai dalībvalsts tiesībās;

b) lai aizsargātu vitālas datu subjekta vai citas fiziskas personas intereses; vai

c) šāda apstrāde attiecas uz datiem, kurus datu subjekts acīmredzami ir publiskojis.”

15 Šīs direktīvas 52. panta “Tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādē” 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot jebkākus citus administratīvos tiesību aizsardzības līdzekļus vai tiesību aizsardzību tiesā, dalībvalstis paredz, ka katram datu subjektam ir tiesības iesniegt sūdzību vienā uzraudzības iestādē, ja datu subjekts uzskata, ka personas datu apstrāde, kas uz viņu attiecas, pārkāpj saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumus.”

16 Minētās direktīvas 53. panta “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret uzraudzības iestādi” 1. punktā ir paredzēts:

“Neskarot jebkākus citus administratīvos vai ārpustiesas tiesību aizsardzības līdzekļus, dalībvalstis fiziskām vai juridiskām personām paredz tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret uzraudzības iestādes pieņemtu juridiski saistošu lēmumu, kas tās skar.”

17 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 54. pantu “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret pārzini vai apstrādātāju”:

“Neskarot pieejamos administratīvos vai ārpustiesas tiesību aizsardzības līdzekļus, tostarp tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādē, ievērojot 52. pantu, dalībvalstis datu subjektiem paredz tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ja viņš uzskata, ka viņa tiesības, kas izklāstītas saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumos, ir aizskartas personas datu apstrādes rezultātā, kura neatbilst minētajiem noteikumiem.”

- 18 Direktīvas 2016/680 63. panta “Transponēšana” 1. un 4. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis līdz 2018. gada 6. maijam pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. [..]

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

[..]

4. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.”

Bulgārijas tiesības

NK

- 19 Saskaņā ar *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “NK”), 11. panta 2. punktu noziedzīgi nodarījumi tiek izdarīti tiši, ja izdarītājs apzinās savas darbības raksturu vai ja viņš ir vēlējies šā nodarījuma rezultāta iestāšanos, vai ja viņš to ir pieļāvis. Lielākā daļa NK paredzēto pārkāpumu ir tiši.
- 20 Saskaņā ar NK 255. pantu “par krāpšanu nodokļu parādu konstatēšanā un samaksāšanā lielā apmērā” saskaņā ar likumā skaidri noteikto kārtību soda ar brīvības atņemšanu no viena līdz sešiem gadiem, kā arī naudas sodu 2000 Bulgārijas levu (BGN) (aptuveni 1000 EUR).
- 21 Saskaņā ar NK 321. panta 2. un 3. punktu, lasot tos kopā ar 94. panta 20. punktu, personai, kura ietilpst noziedzīgā organizētā grupā, kas izveidota ar mērķi mantkārīgā nolūkā izdarīt noziedzīgus nodarījumus, par kuriem var piemērot sodu, kas pārsniedz trīs gadus “brīvības atņemšanas”, piespriež “brīvības atņemšanu” uz laiku no trim līdz desmit gadiem. Tajos arī ir precizēts, ka šis nodarījums ir tišs un par to var piemērot sodu saskaņā ar vispārējām tiesībām.

NPK

- 22 *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “NPK”), 46. panta 1. punktā un 80. pantā ir paredzēts, ka noziedzīgi nodarījumi ir publiskās apsūdzības priekšmets, proti, ka apsūdzību izvirza prokurors vai procesu uzsāk civilprasītājs. Gandrīz visi NK paredzētie noziedzīgie nodarījumi ir publiskās apsūdzības priekšmets.
- 23 Saskaņā ar NPK 219. panta 1. punktu, “ja ir apkopoti pietiekami pierādījumi tam, ka konkrētā persona ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas ir publiskas apsūdzības priekšmets”, šai personai izvirza apsūdzību un viņu par to informē. Uz to var attiekties dažādi procesuālie piespiedu pasākumi, un tā var sevi aizstāvēt, sniedzot paskaidrojumus vai iesniedzot pierādījumus.

ZZLD

24. Saskaņā ar *zakon za zashtita na lichnite danni* (Likums par personas datu aizsardzību; 2002. gada 4. janvāra DV Nr. 1; turpmāk tekstā – “ZZLD”) 51. pantu ģenētisko datu un biometrisku datu apstrāde, lai viennozīmīgā veidā identificētu fizisku personu, ir atļauta tikai absolūtas nepieciešamības gadījumā, ja datu subjekta tiesības un brīvības ir tikušas pienācīgi garantētas un ja apstrāde ir paredzēta Savienības vai Bulgārijas tiesībās. Ja šāda apstrāde nav paredzēta Savienības vai Bulgārijas tiesību aktos, tad, lai to atļautu, ir jābūt skartām vitāli svarīgām interesēm vai arī datiem ir jābūt paša datu subjekta publiskotiem.

ZMVR

25. Saskaņā ar *zakon sa Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Likums par Iekšlietu ministriju; 2014. gada 27. jūnija DV Nr. 53, turpmāk tekstā – “ZMVR”) 6. pantu Iekšlietu ministrija veic noteiktas galvenās darbības, tostarp operatīvās meklēšanas un novērošanas darbības, noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas un informācijas vākšanas darbības.
26. Saskaņā ar ZMVR 18. panta 1. punktu informācijas vākšanas darbība ietver informācijas vākšanu, apstrādi, klasificēšanu, glabāšanu un izmantošanu. Atbilstoši šā likuma 20. panta 1. punktam informācijas vākšanas darbības pamatā ir informācija, kura reproducēta vai tiek nodota reproducēšanai uz datu nesējiem un kuru ir izstrādājušas Iekšlietu ministrijas iestādes.
27. Ar ZMVR 25. panta 1. punktu Iekšlietu ministrijai ir piešķirtas tiesības apstrādāt personas datus, lai veiktu savu darbību. Ņemot vērā ZMVR 6. pantu, no tā izriet, ka Iekšlietu ministrija apstrādā personas datus, lai veiktu savas galvenās darbības, proti, operatīvo meklēšanu, novērošanu un izmeklēšanu saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem.
28. ZMVR 25. panta 3. punktā ir paredzēts, ka personas datu apstrāde notiek saskaņā ar šo likumu atbilstoši VДАР un ZZLD.
29. Saskaņā ar ZMVR 25.a panta 1. punktu personas datu, kas ietver ģenētiskos un biometriskos datus, apstrāde, lai viennozīmīgi identificētu fizisku personu, ir atļauta tikai saskaņā ar VДАР 9. pantā vai ZZLD 51. pantā paredzētajiem nosacījumiem.
30. No ZMVR 27. panta izriet, ka kriminālreģistrācijā reģistrētos datus saskaņā ar šā likuma 68. pantu izmanto vienīgi valsts drošības aizsardzībai, cīņai pret noziedzību un sabiedriskās kārtības uzturēšanai.
31. ZMVR 68. panta redakcija ir šāda:
- “1. Policijas iestādes veic to personu kriminālreģistrāciju, kuras ir apsūdzētas par tīšu noziedzīgu nodarījumu, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets. [..]
 2. Kriminālreģistrācija ir 1. punktā minēto personu personas datu apstrādes kategorija, ko veic saskaņā ar šā likuma nosacījumiem.
 3. Lai veiktu kriminālreģistrāciju, policijas iestādes:
 - 1) vāc personas datus, kas paredzēti [*zakon za balgarskite lichni dokumenti* (Likums par Bulgārijas personas dokumentiem)] 18. pantā;
 - 2) noņem personu pirkstu nospiedumus un fotografē šīs personas;

3) ņem paraugus, lai izveidotu personas DNS profilu.

4. Lai veiktu 3. panta 1. punktā norādītās darbības, personas piekrišana nav nepieciešama.

5. Personām ir pienākums sadarboties un neradīt šķēršļus vai traucēkļus policijas iestādēm veikt 3. punktā minētās darbības. Personas atteikšanās gadījumā 3. punkta 2. un 3. apakšpunktā minētās darbības veic piespiedu kārtā ar tās kompetentās pirmās instances tiesas tiesneša atļauju, kam ir piekritība attiecībā uz noziedzīgo nodarījumu, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets un par kuru persona ir apsūdzēta.

[..]”

Noteikumi par kriminālreģistrāciju

32 *Naredba za reda za izvarshvane i snemane na politseyska registratsia* (Noteikumi par kriminālreģistrācijas īstenošanas kārtību; 2014. gada 31. oktobra DV Nr. 90), redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētā (turpmāk tekstā – “Noteikumi par kriminālreģistrāciju”), kas pieņemti, pamatojoties uz ZMVR 68. panta 7. punktu, precizēta šajā pantā paredzētās kriminālreģistrācijas īstenošanas kārtība.

33 Saskaņā ar Noteikumu par kriminālreģistrāciju 2. pantu kriminālreģistrācijas mērķi ir valsts drošības aizsardzība, noziedzības apkarošana un sabiedriskās kārtības uzturēšana.

34 Saskaņā ar Noteikumu par kriminālreģistrāciju 11. panta 2. punktu personai, uz kuru attiecas kriminālreģistrācija, tiek izsniegta aizpildāma deklarācija, kurā tā var paust savu piekrišanu vai nepiekrīšanu fotogrāfiju uzņemšanai, daktiloskopijas pasākumiem un DNS parauga paņemšanai. Saskaņā ar Noteikumu par kriminālreģistrāciju 11. panta 4. punktu gadījumā, ja šī persona nepiekrīt, policija iesniedz pieteikumu kompetentajai tiesai, lai tiktu atļauta šo pasākumu piespiedu izpilde.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

35 Bulgārijas iestādes, pamatojoties uz NK 255. pantu, sāka kriminālprocesu par krāpšanu attiecībā uz nodokļu parādu aprēķināšanu un samaksu pret divām komercsabiedrībām.

36 Ar rīkojumu, kas pieņemts 2021. gada 1. martā saskaņā ar NPK 219. pantu un kas V.S. tika paziņots 2021. gada 15. martā, šī persona tika apsūdzēta. Pamatojoties uz NK 321. panta 3. punkta 2. apakšpunktu, lasot to kopā ar šā panta 2. punktu, viņa tika apsūdzēta dalībā kopā ar trim citām personām mantkārīgā nolūkā izveidotā organizētā noziedzīgā grupā, lai Bulgārijas teritorijā saskaņoti izdarītu NK 255. pantā minētos noziedzīgos nodarījumus.

37 Pēc minētā apsūdzības rīkojuma paziņošanas V.S. tika aicināta pakļauties kriminālreģistrācijai. Viņa aizpildīja deklarācijas veidlapu, kurā norādīja, ka ir tikusi informēta, ka pastāv juridisks pamats kriminālreģistrācijas veikšanai, un ka atsakās pakļauties viņas daktiloskopisko un fotogrāfisko datu vākšanai, lai tos reģistrētu, un parauga paņemšanai, lai izveidotu viņas DNS profilu. Policija šo savākšanu neveica un vērsās iesniedzējtiesā.

- 38 Iesniedzējtiesai adresētajā policijas iestāžu pieprasījumā ir norādīts, ka attiecīgajā kriminālprocesā ir sniegti pietiekami pierādījumi par apsūdzēto, tostarp V.S., vainu. Tajā norādīts, ka viņa tiek formāli saukta pie atbildības par NK 321. panta 3. punkta 2. apakšpunktā saistībā ar šā panta 2. punktu paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un ka šī persona ir atteikusies pakļauties viņas daktiloskopisko un fotogrāfisko datu vākšanai, lai tos reģistrētu, un parauga paņemšanai, lai izveidotu viņas DNS profilu, un ir ticis norādīts šādu datu vākšanas juridiskais pamats. Visbeidzot pieteikumā valsts tiesai tiek lūgts atļaut šo datu vākšanu piespiedu kārtā. Pieteikumam tika pievienotas tikai V.S. apsūdzības rīkojuma un deklarācijas, kurā viņa atteicās dot piekrišanu kriminālreģistrācijai, kopijas.
- 39 Iesniedzējtiesai ir šaubas, vai kriminālreģistrācijai piemērojamo Bulgārijas tiesību aktu normas ir saderīgas ar Savienības tiesībām.
- 40 Pirmkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka ZMVR 25. panta 3. punkta un 25.a panta normās ir atsauce uz VDAR, nevis uz Direktīvu 2016/680. Tā norāda, ka, lai gan saskaņā ar šīs regulas 2. panta 2. punkta d) apakšpunktu tā nav piemērojama personas datu apstrādei, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, atklātu un izmeklētu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības šajā jomā, šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir reglamentēta šāda apstrāde. Tāpat tā norāda, ka minētās regulas 9. pantā ir skaidri aizliegta ģenētisko un biometrisku datu apstrāde un ka cīņa pret noziedzību nav viens no šā panta 2. punktā paredzētajiem izņēmumiem no šā aizlieguma. Visbeidzot tā piebilst, ka ar ZZLD 51. pantu vien nevarot pamatot biometrisku un ģenētisko datu apstrādes pieļaujamību, jo tai ir jābūt paredzētai Savienības tiesībās vai valsts tiesībās.
- 41 Ņemot vērā šos apstākļus, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ir iespējams uzskatīt, ka, neraugoties uz atsauci uz VDAR 9. pantu, ģenētisko un biometrisku datu apstrāde krimināltiesiskos nolūkos ir pieļaujama saskaņā ar valsts tiesībām, ņemot vērā to, ka tā ir skaidri atļauta ar Direktīvas 2016/680 10. pantu, lai gan šī direktīva nav minēta attiecīgajos ZMVR noteikumos.
- 42 Otrkārt, pieņemot, ka Direktīvas 2016/680 10. pants ir pareizi transponēts valsts tiesībās vai ka minētajās tiesībās ir spēkā esošs juridiskais pamats biometrisku un ģenētisko datu apstrādei, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ir izpildīta šīs direktīvas 10. panta a) punktā paredzētā prasība, ka šādai apstrādei jābūt atļautai Savienības vai dalībvalsts tiesībās, ja pastāv pretrunas starp piemērojamām valsts tiesību normām.
- 43 Proti, iesniedzējtiesa uzskata, ka pastāv pretruna starp ZMVR 25.a pantu, kurā, atsaucoties uz VDAR 9. pantu, nav atļauta biometrisku un ģenētisko datu vākšana, un ZMVR 68. pantu, kas to neapšaubāmi atļauj.
- 44 Treškārt, iesniedzējtiesa norāda, pirmām kārtām, ka saskaņā ar NPK 219. panta 1. punktu ir jāsavāc pietiekami pierādījumi par konkrētas personas vainu, lai šī persona tiktu apsūdzēta. Šajā ziņā tā jautā, vai šajā tiesību normā paredzētais kritērijs atbilst Direktīvas 2016/680 6. panta a) punktā minētajam kritērijam, kas attiecas uz personām, kurām pastāv “nopietns iemesls uzskatīt, ka tās ir izdarījušas [...] noziedzīgu nodarījumu”. Tā drīzāk uzskata, ka biometrisku un ģenētisko datu apstrādei ir jāsavāc pārliecinošāki pierādījumi nekā tie, kas saskaņā ar NPK vajadzīgi, lai personai izvirzītu apsūdzību, jo šādas apsūdzības uzdevums ir informēt šo personu par aizdomām pret viņu un par tās iespēju aizstāvēties.

- 45 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa konstatē, ka ZMVR 68. pantā nav paredzēts, ka kriminālreģistrācijas piespiedu izpildes procedūrā tai ir jāveic jebkāda pārbaude par nopietnu iemeslu esamību Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkta izpratnē. Gluži pretēji, saskaņā ar šo ZMVR pantu tai pietiktu konstatēt, ka persona ir apsūdzēta par tišu noziedzīgu nodarījumu, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets. Tādējādi tās kompetencē neesot izvērtēt, vai ir pietiekami vai nopietni pierādījumi šai apsūdzībai, un tai turklāt praksē neesot iespējas veikt šādu izvērtējumu, jo tai nav piekļuves lietas materiāliem, bet tikai apsūdzības rīkojuma un deklarācijas par atteikšanos ļaut policijai ievākt datus kopijām. Tāpēc tā jautā, vai šādos apstākļos personai, kas ir atteikusies sniegt policijai savus fotogrāfiskos, daktiloskopiskos un ģenētiskos datus, tiks nodrošināta efektīva tiesību aizsardzība tiesā un tiesību uz nevainīguma prezumpciju, kas garantētas attiecīgi Hartas 47. un 48. pantā, ievērošana.
- 46 Ceturtkārt, iesniedzējtiesa no Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta, 8. panta 1. un 2. punkta un 10. panta secina, ka ar valsts tiesībām kompetentajām iestādēm ir jāpiešķir zināma novērtējuma brīvība, vācot biometriskos un ģenētiskos datus, fotografējot un ņemot pirkstu nospiedumus un DNS paraugus. Tā uzskata, ka šai novērtējuma brīvībai būtu jāattiecas gan uz jautājumu, vai šāda vākšana būtu jāveic, gan uz jautājumu, vai tai būtu jāattiecas uz visām iepriekš minētajām datu kategorijām. Visbeidzot, tā uzskata, ka no šīs direktīvas 10. pantā paredzētās “absolūtas nepieciešamības” prasības ir secināms, ka atļauju vākt šādus datus var piešķirt tikai tad, ja ir pietiekami pamatota to nepieciešamība.
- 47 Iesniedzējtiesa norāda, ka kriminālreģistrēšana tomēr ir obligāta visām personām, kas apsūdzētas tišos noziedzīgos nodarījumos, kuri ir publiskās apsūdzības priekšmets, un trim šajā pantā minētajām personas datu kategorijām, proti, fotografēšanai, pirkstu nospiedumu ņemšanai un DNS paraugu ņemšanai.
- 48 Turklāt tā norāda, ka ZMVR ir minēti tikai šīs personas datu apstrādes nolūki, proti, lai veiktu meklēšanu, tostarp valsts drošības aizsardzībai, cīņai pret noziedzību un sabiedriskās kārtības uzturēšanai. Turpretī valsts tiesību aktos neesot prasīts, lai tiktu konstatēta konkrēta nepieciešamība vākt biometriskos un ģenētiskos datus un lai tiktu izvērtēts, vai pietiek ar visu šo datu kopumu vai tikai daļu no tiem.
- 49 Tādējādi iesniedzējtiesa jautā, vai ar valsts tiesībās paredzēto nosacījumu kriminālreģistrācijas atļaušanai, saskaņā ar kuru datu subjektam ir celta apsūdzība par tišu noziedzīgu nodarījumu, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, pietiek, lai izpildītu Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta, 8. panta 1. un 2. punkta un 10. panta prasības.
- 50 Šādos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesā, Bulgārija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 2016/680 10. pants valsts tiesiskajā regulējumā – [ZMVR] 25. panta 3. punktā un 25.a pantā – ir transponēts pareizi, atsaucoties uz tam līdzīgu noteikumu, proti, [VDAR] 9. pantu?
- 2) Vai Direktīvas 2016/680 10. panta a) punktā, lasot to kopā ar [Hartas] 52., 3. un 8. pantu, noteiktā prasība, ka jebkadam personas neaizskaramības un personas datu aizsardzības ierobežojumam jābūt paredzētam likumā, ir izpildīta, ja pastāv savstarpēji pretrunīgas valsts tiesību normas par ģenētisko un biometrisko datu apstrādes likumīgumu kriminālreģistrācijai?

- 3) Vai ar Direktīvas 2016/680 6. panta a) punktu, lasot to kopā ar [Hartas] 48. pantu, ir saderīgs valsts likums – [ZMVR] 68. panta 4. punkts –, kurā ir paredzēts tiesas pienākums izdot rīkojumu personas datu piespiedu iegūšanai (fotografēšana, pirkstu nospiedumu noņemšana un paraugu ņemšana DNS profila izveidei), ja persona, kas apsūdzēta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets, atsakās brīvprātīgi sniegt šos personas datus un ja tiesa nevar novērtēt, vai tai ir nopietns iemesls uzskatīt, ka persona ir izdarījusi tai inkriminēto noziedzīgu nodarījumu?
- 4) Vai ar Direktīvas 2016/680 10. pantu, 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu, kā arī 8. panta 1. un 2. punktu ir saderīgs valsts likums – [ZMVR] 68. panta 1.–3. punkts –, kurā fotografēšana, pirkstu nospiedumu noņemšana un paraugu ņemšana DNS profila izveidei ir paredzēta kā vispārējs noteikums visām personām, kas apsūdzētas par tīšu noziedzīgu nodarījumu, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets?”
- 51 Ar 2022. gada 5. augusta vēstuli *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) informēja Tiesu, ka atbilstoši grozījumiem tiesību aktos, kas stājās spēkā 2022. gada 27. jūlijā, *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) ir likvidēta un ka dažas pēdējai minētajai tiesai iesniegtās krimināllietas, tostarp pamatlīta, no šā datuma ir nodotas *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa).

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

- 52 Ar pirmo un otro jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2016/680 10. panta a) punkts, lasot to Hartas 3., 8. un 52. panta kontekstā, ir jāinterpretē tādējādi, ka biometrisko un ģenētisko datu vākšana, ko īsteno policijas iestādes, lai veiktu meklēšanas darbības noziedzības apkarošanas un sabiedriskās kārtības uzturēšanas nolūkos, ir atļauta saskaņā ar dalībvalsts tiesībām Direktīvas 2016/680 10. panta a) punkta izpratnē, ja, no vienas puses, valsts tiesību normas, kas ir minētās atļaujas juridiskais pamats, atsaucas uz VDAR 9. pantu, vienlaikus pārņemot minētā Direktīvas 2016/680 10. panta saturu, un, no otras puses, šķiet, ka šajās valsts tiesību normās ir noteiktas pretrunīgas prasības attiecībā uz šādas vākšanas pieļaujamību.

Par pieņemamību

- 53 Rakstveida apsvērumos Komisija apšaubā pirmā un otrā jautājuma pieņemamību, jo iesniedzējtiesa, pirmkārt, vēloties tikai pārbaudīt, vai valsts tiesībās ir efektīvi transponēts Direktīvas 2016/680 10. pants, nepaužot šaubas un neuzdodot jautājumus par šā panta precīzo jēgu, un, otrkārt, neesot norādījusi iemeslus, kuru dēļ tai radušies jautājumi par attiecīgo Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, tādējādi tā esot pārkāpusi Tiesas Reglamenta 94. pantu.
- 54 Šajā ziņā jāatgādina Tiesas judikatūras atziņa, ka vienīgi valsts tiesa, kas izskata strīdu un uzņemas atbildību par tajā pieņemamo nolēmumu, var, ņemot vērā lietas apstākļus, izvērtēt gan to, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai tā varētu taisīt spriedumu, gan to, cik nozīmīgi lietas izspriešanai ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tāpēc, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesai principā ir par tiem jālemj. No tā izriet, ka uz

jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināms nozīmīguma pieņēmums. Atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu Tiesa var tikai tad, ja lūgtajai interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesību apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz minētajiem jautājumiem (spriedums, 2022. gada 20. oktobris, *Digi*, C-77/21, EU:C:2022:805, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 55 Šajā ziņā, lai ļautu Tiesai sniegt Savienības tiesību interpretāciju, kas ir noderīga valsts tiesai, Tiesas Reglamenta 94. panta c) punktā ir paredzēts, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 2. jūlijs, *Gullotta un Farmacia di Gullotta Davide & C.*, C-497/12, EU:C:2015:436, 17. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 56 Attiecībā uz pirmo un otro jautājumu no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa pamatlietas ietvaros vaicā, vai ir izpildīts Direktīvas 2016/680 10. panta a) punktā paredzētais nosacījums, saskaņā ar kuru šajā pantā minēto ģenētisko un biometrisku datu apstrādei kriminālreģistrācijā ir jābūt atļautai Savienības vai dalībvalsts tiesībās.
- 57 Kā iesniedzējtiesa būtībā norāda šajā lūgumā, tā lūdz Tiesu sniegt norādījumus par šā nosacījuma interpretāciju šādā kontekstā. Pirmām kārtām, ar pirmo jautājumu tā vēlas noskaidrot, vai var uzskatīt, ka minētais 10. pants ir pareizi transponēts valsts tiesību normā, jo tajā atsauce ir tikai uz VDAR 9. pantu, taču tā saturs atbilst minētā 10. panta saturam. Otrām kārtām, ja tas tā ir, ar otro jautājumu tā vēlas noskaidrot, vai ģenētisko un biometrisku datu vākšana kriminālreģistrācijas nolūkiem ir uzskatāma par “atļautu valsts tiesībās” šā panta a) punkta izpratnē, proti, par “noteiktu tiesību aktos” Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē, ja valsts tiesību normas, kas ir šīs apstrādes juridiskais pamats, šķiet saturam pretējus noteikumus attiecībā uz šādas apstrādes pieļaujamību.
- 58 Līdz ar to lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa ir skaidri identificējusi piemērojamās Savienības tiesību normas, savas šaubas par šo tiesību interpretāciju un iemeslus, kas tai likuši uzdot Tiesai pirmo un otro jautājumu. Turklāt no šā lūguma izriet, ka šo tiesību normu interpretācija ir saistīta ar pamatlietas priekšmetu, jo, ja iesniedzējtiesa, ņemot vērā Tiesas sniegto informāciju, konstatētu, ka attiecīgās valsts tiesību normas neatbilst Direktīvas 2016/680 10. panta a) punktā paredzētajam nosacījumam, tā, visticamāk, noraidītu tai iesniegto policijas iestāžu pieteikumu V.S. biometrisku un ģenētisko datu piespiedu ievākšanai kriminālreģistrācijas nolūkā.
- 59 No tā izriet, ka pirmais un otrais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 60 Vispirms jānorāda: lai gan otrajā jautājumā ir atsauce uz Hartas 3., 8. un 52. pantu, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas tikai uz pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Hartas 52. panta 1. punktā minētajai prasībai, saskaņā ar kuru jebkuram Hartā atzīto tiesību un brīvību īstenošanas ierobežojumam jābūt noteiktam tiesību aktos. Tāpēc pirmais un otrais jautājums ir jāizskata, ņemot vērā tikai šo Hartas 52. pantu.

- 61 Pirmkārt, jānorāda, ka – ņemot vērā VDAR 19. apsvērumu un Direktīvas 2016/680 9.–12. apsvērumu un saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 1. punktu un 9. panta 1. un 2. punktu – atkarībā no tā, vai personas datu apstrāde, ko veic “kompetentā iestāde” minētās direktīvas 3. panta 7. punkta izpratnē, atbilst tās 1. panta 1. punktā minētajiem nolūkiem izmeklēt un atklāt noziedzīgus nodarījumus vai saukt pie atbildības par tiem, tostarp aizsardzībai pret draudiem sabiedrības drošībai un to novēršanai, vai citiem mērķiem, uz to var attiekties vai nu minētās direktīvas īpašie noteikumi, vai minētās regulas vispārīgie noteikumi, izņemot šīs pašas direktīvas 2. panta 3. punktā un regulas 2. panta 2. punktā izsmeltoši uzskaitītos izņēmumus no to darbības jomas.
- 62 Īpaši jāatzīmē, ka gan VDAR 9. pantā, gan Direktīvas 2016/680 10. pantā ir ietverti abi noteikumi, kas reglamentē īpašu kategoriju personas datu, kuri uzskatāmi par sensitīviem datiem, tostarp ģenētisko un biometrisku datu, apstrādi.
- 63 Šajā ziņā Direktīvas 2016/680 10. pantā ir noteikts, ka šādu sensitīvu datu apstrāde ir atļauta “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams, uz to attiecas atbilstošas garantijas attiecībā uz datu subjekta tiesībām un brīvībām”, un tikai trijos gadījumos, jo īpaši saskaņā ar minētā panta a) apakšpunktu, ja šāda apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Savukārt VDAR 9. panta 1. punktā ir noteikts principiāls aizliegums apstrādāt šādus sensitīvus datus, un šā panta 2. punktā ir uzskaitītas situācijas, kad var pieļaut izņēmumus no šā aizlieguma, un šajā sarakstā nav minēta neviena situācija, kas atbilst datu apstrādei tādos nolūkos, kādi noteikti minētās direktīvas 1. panta 1. punktā, un kas atbilstu tās 10. panta a) punktā noteiktajām prasībām. No tā izriet, ka, lai gan biometrisku un ģenētisko datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic nolūkos, uz kuriem attiecas Direktīvas 2016/680 darbības joma, var atļaut, ja saskaņā ar minētās direktīvas 10. panta prasībām tā ir absolūti nepieciešama, tai ir piemērotas atbilstošas garantijas un tā ir paredzēta Savienības vai dalībvalsts tiesībās, tas ne vienmēr attiecas uz to pašu datu apstrādi, uz kuru attiecas VDAR darbības joma.
- 64 Otrkārt, Direktīvas 2016/680 10. panta a) punkta prasības, ka personas datu apstrādei jābūt “atļautai Savienības vai dalībvalsts tiesībās”, piemērošanas joma ir jādefinē, ņemot vērā Hartas 52. panta 1. punktā paredzēto, saskaņā ar kuru jebkuram pamattiesību izmantošanas ierobežojumam jābūt “noteiktam tiesību aktos”.
- 65 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka šī prasība nozīmē – juridiskais pamats, kas atļauj šādu ierobežojumu, pietiekami skaidri un precīzi definē tā tvērumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 66 Turklāt no šā sprieduma iepriekšējā punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka nevar pastāvēt neskaidrība par Savienības tiesību normām, saskaņā ar kurām valsts tiesībās var atļaut tādu biometrisku un ģenētisko datu apstrādi, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kā arī par piemērojamiem nosacījumiem, kas reglamentē šo atļauju. Proti, datu subjektiem un kompetentajām tiesām ir jāspēj precīzi noteikt it īpaši apstākļus, kādos šī apstrāde var notikt, kā arī mērķus, kādiem tā var likumīgi atbilst. VDAR un direktīvas noteikumi, kas ir piemērojami šīm prasībām, var būt atšķirīgi.

- 67 Līdz ar to, lai gan valsts likumdevējam ir iespēja vienā un tajā pašā likumdošanas instrumentā paredzēt personas datu apstrādi mērķiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2016/680, kā arī citiem mērķiem, uz kuriem attiecas VДАР, tam savukārt ir pienākums atbilstoši šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajām prasībām nodrošināt, lai nebūtu neskaidrību par viena vai otra no šiem abiem Savienības aktiem piemērojamību biometrisko un ģenētisko datu vākšanai.
- 68 Treškārt, attiecībā uz iesniedzējtiesas jautājumiem par iespējami nepareizu Direktīvas 2016/680 transponēšanu ir jānošķir valsts tiesību normas, ar kurām tiek nodrošināta šīs direktīvas, it īpaši tās 10. panta, transponēšana, un normas, saskaņā ar kurām var tikt atļauta tādu datu apstrāde, kuri pieder pie īpašām šajā pantā minētajām kategorijām, tostarp biometrisko un ģenētisko datu, šā 10. panta a) punkta izpratnē.
- 69 Šajā ziņā, lai gan, kā izriet no 63. panta 1. punkta otrās daļas, Direktīvā 2016/680 ir skaidri noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai tās izpildei vajadzīgajos noteikumos būtu ietverta atsauce uz šo direktīvu vai lai šāda atsauce būtu pievienota to oficiālajai publikācijai, kas jebkurā gadījumā nozīmē, ka ir pieņemts pozitīvs šīs direktīvas transponēšanas akts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 25. februāris, Komisija/Spānija (Personas datu direktīva – Krimināltiesību joma), C-658/19, EU:C:2021:138, 16. punkts un tajā minētā judikatūra), tajā nav prasīts, lai valsts tiesību normās, kurās atļauta datu apstrāde, kas ietilpst šīs pašas direktīvas piemērošanas jomā, būtu ietverta šāda atsauce. Tādējādi Direktīvas 2016/680 63. panta 4. punktā ir vienīgi paredzēts, ka dalībvalstis paziņo Komisijai galveno valsts tiesību normu tekstu, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.
- 70 Visbeidzot jānorāda, ka tad, ja direktīva ir transponēta pareizi, tās iedarbība skar privātpersonas ar attiecīgās dalībvalsts veikto piemērošanas pasākumu starpniecību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1986. gada 15. maijs, *Johnston*, 222/84, EU:C:1986:206, 51. punkts), atšķirībā no regulas, kuras noteikumiem parasti ir tūlītēja iedarbība valstu tiesību sistēmās, un valsts iestādēm nav jāveic piemērošanas pasākumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 7. aprīlis, *IFAP*, C-447/20 un C-448/20, EU:C:2022:265, 88. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). No tā izriet, ka tad, ja valsts likumdevējs paredz, ka kompetentajām iestādēm jāveic tādu biometrisko un ģenētisko datu apstrāde Direktīvas 2016/680 3. panta 7. punkta izpratnē, kuri var ietilpt vai nu šīs direktīvas piemērošanas jomā, vai VДАР piemērošanas jomā, tas skaidrības un precizitātes labad var skaidri atsaukties, pirmām kārtām, uz valsts tiesību normām, ar kurām tiek nodrošināta šīs direktīvas 10. panta transponēšana, un, otrām kārtām, uz šīs regulas 9. pantu. Savukārt skaidrības un precizitātes prasība nevar papildus prasīt atsauci uz minēto direktīvu.
- 71 Ceturtkārt, jāatgādina, ka LESD 288. panta trešajā daļā noteiktais dalībvalsts pienākums veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai sasniegtu direktīvā paredzēto rezultātu, ir saistošs visām dalībvalstu iestādēm, tostarp tiesu iestādēm atbilstoši to kompetencei. No tā izriet, ka, piemērojot valsts tiesības, valsts tiesām tās ir jāinterpretē cik vien iespējams atbilstoši attiecīgās direktīvas tekstam un mērķim, lai sasniegtu tajā paredzēto rezultātu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 7. novembris, *Profi Credit Polska*, C-419/18 un C-483/18, EU:C:2019:930, 73. un 75. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 72 Tāpēc, ja pastāv tāda acīmredzama pretruna, kādu ir aprakstījusi iesniedzējtiesa otrā jautājuma kontekstā, no vienas puses, starp valsts tiesiskā regulējuma noteikumiem, kas, šķiet, izslēdz kompetento iestāžu veiktu ģenētisko un biometrisko datu apstrādi Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā ietilpstošiem mērķiem, un, no otras puses, citiem šo tiesību aktu noteikumiem, kas atļauj šādu apstrādi, šai tiesai ir pienākums sniegt tādu šo noteikumu interpretāciju, kas saglabā šīs direktīvas efektivitāti. Jo īpaši, ja tā konstatē, ka pastāv noteikumi,

kas var atbilst šīs direktīvas 10. panta a) punktā minētajai prasībai, tai ir jāpārbauda, vai šo noteikumu piemērošanas joma faktiski nav atšķirīga no to noteikumu piemērošanas jomas, kuriem tie, šķiet, ir pretrunā.

- 73 Šajā ziņā it īpaši jānorāda, ka Direktīvas 2016/680 9. panta 2. punkts neizslēdz biometrisko un ģenētisko datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes šīs direktīvas 3. panta 7. punkta izpratnē, veicot uzdevumus, kas nav saistīti ar šīs direktīvas 1. panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem. Tāpat, kā izriet no šā sprieduma 63. punkta, VDAR 9. pants, kas ir piemērojams šādu datu apstrādei, ciktāl uz to neattiecas tās 2. panta 2. punktā izsmeltoši uzskaitītie izņēmumi, to neaizliedz absolūti, ja šāda apstrāde atbilst kādai no šīs regulas 9. panta 2. punktā minētajām situācijām. Šādos apstākļos iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai atsauce uz VDAR šajās valsts tiesību normās faktiski neattiecas uz datu apstrādi, kuru kompetentās iestādes veic citos nolūkos, kas nav Direktīvā 2016/680 paredzētie, lai šīs tiesību normas nebūtu pretrunā tiesību normām, kurās saskaņā ar minētās direktīvas 10. panta a) punktu ir paredzēta šādu datu apstrāde nolūkos, uz kuriem attiecas minētā direktīva.
- 74 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, pirmām kārtām, ka iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu pamatā esošās valsts tiesību normas ir materiālo tiesību normas, kas reglamentē Iekšlietu ministrijas darbību. Pirmā no šīm normām paredz, ka personas datu apstrādi ministrija veic saskaņā ar šo likumu, ievērojot VDAR un valsts tiesību aktu, ar kuru transponē Direktīvu 2016/680, un otrā no šīm normām paredz, ka personas datu, kas satur ģenētiskos un biometriskos datus, apstrāde fiziskas personas viennozīmīgas identifikācijas nolūkos ir atļauta tikai saskaņā ar minētās regulas 9. pantā vai valsts tiesību aktā, ar kuru transponē minētās direktīvas 10. pantu, paredzētajiem nosacījumiem. Otrām kārtām, no šā lēmuma arī izriet, ka materiālo tiesību norma, kas nodrošina skaidru juridisko pamatu biometrisko un ģenētisko datu vākšanai kriminālreģistrācijas kontekstā, paredzēta vienīgi valsts drošības aizsardzības, noziedzības apkarošanas un sabiedriskās kārtības uzturēšanas mērķiem.
- 75 Tātad iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai dubulto atsauci uz VDAR 9. pantu un valsts tiesību normu, ar kuru transponēts minētais 10. pants, var pamatot ar to, ka materiālo tiesību normas, kurā ietverta šāda dubulta atsauce, piemērošanas joma attiecas uz visām Iekšlietu ministrijas dienestu darbībām, kas saskaņā ar Bulgārijas valdības sniegto informāciju ietver gan minētās direktīvas 1. panta 1. punktā noteiktās darbības, gan citas darbības, uz kurām var attiekties minētā regula. Turklāt šai tiesai ir jāpārlicinās, ka, it īpaši attiecībā uz materiālo tiesību normu, kas ir tiesiskais pamats biometrisko un ģenētisko datu vākšanai saistībā ar kriminālreģistrāciju, visas attiecīgās valsts tiesību normas var interpretēt saskaņā ar Savienības tiesību aktiem tā, lai no šiem noteikumiem būtu pietiekami skaidri, precīzi un nepārprotami saprotams, kuros gadījumos ir piemērojamas valsts tiesību normas, ar kurām transponē attiecīgo direktīvu, un kuros gadījumos piemērojamas VDAR normas.
- 76 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2016/680 10. panta a) punkts, lasot to Hartas 52. panta kontekstā, ir jāinterpretē tādējādi, ka biometrisko un ģenētisko datu apstrāde, ko īsteno policijas iestādes, lai veiktu informācijas vākšanas darbības noziedzības apkarošanas un sabiedriskās kārtības uzturēšanas nolūkos, ir atļauta saskaņā ar dalībvalsts tiesībām šīs direktīvas 10. panta a) punkta izpratnē, ja šīs dalībvalsts tiesībās ir pietiekami skaidrs un precīzs juridiskais pamats minētās apstrādes atļaušanai. Turklāt tas, ka valsts tiesību aktā, kurā ir ietverts šāds juridiskais pamats, ir atsauce uz VDAR, nevis uz Direktīvu 2016/680, nav iemesls apšaubīt šādas atļaujas esamību, ja, interpretējot

visas piemērojamās valsts tiesību normas, ir pietiekami skaidri, precīzi un nepārprotami secināms, ka attiecīgā biometrisko un ģenētisko datu apstrāde ietilpst minētās direktīvas, nevis minētās regulas piemērošanas jomā.

Par trešo jautājumu

- 77 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkts un Hartas 47. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz, ka gadījumā, ja persona, kura apsūdzēta tīšā noziedzīgā nodarījumā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, atsakās sadarboties un sniegt savus biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, kompetentajai krimināltiesai ir pienākums atļaut piespiedu kārtā vākt šādus datus, taču ne izvērtēt, vai ir nopietns pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona ir izdarījusi nodarījumu, par kuru tā tiek apsūdzēta.
- 78 Vispirms jānorāda, ka iesniedzējtiesa šo jautājumu ir uzdevusi saistībā ar kriminālprocesu, kurā ir piemērojama valsts tiesību norma, kas paredz, ka gadījumā, ja datu subjekts atsakās sadarboties, lai vāktu viņa biometriskos un ģenētiskos datus nolūkā tos reģistrēt Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punkta piemērošanas jomā ietilpstošiem nolūkiem, tiesa, kurai ir jurisdikcija lemt par šīs personas kriminālatbildību, ir tiesīga atļaut šādu vākšanu. Turklāt šī pati valsts tiesību norma ir piemērojama datiem par personām, kuras tiek apsūdzētas par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets. Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādēm lielākā daļa kriminālkodeksā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir tīši un gandrīz visi ir publiskās apsūdzības priekšmets. Saskaņā ar Bulgārijas kriminālprocesa tiesību normām persona tiek apsūdzēta, ja ir apkopoti pietiekami pierādījumi par to, ka šī persona ir vainīga tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets.
- 79 Turklāt saskaņā ar precizējumiem, ko Bulgārijas valdība sniegusi rakstveida atbildēs uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, Bulgārijas kriminālprocesa noteikumos ir paredzēts, ka apsūdzību var izvirzīt jebkurā pirmstiesas procedūras stadijā, kas ir pirmais posms kriminālprocesā, kura laikā tiek veiktas izmeklēšanas un pierādījumu savākšanas darbības, un katrā ziņā pirms izmeklēšanas pabeigšanas. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un kā to precizē arī Bulgārijas valdība, datu subjekts pēc apsūdzības izvirzīšanas var iesniegt pierādījumus savai aizstāvībai, it īpaši izmeklēšanas elementu paziņošanas posmā, kas notiek pēc izmeklēšanas pabeigšanas.
- 80 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem tiesai, kas atļauj vākt apsūdzētās personas biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, nav piešķirta kompetence izvērtēt pierādījumus, uz kuriem šī apsūdzība ir balstīta, un tas ir izmeklēšanas iestāžu ziņā. Turklāt tā precizē, ka šī tiesa par šo atļaujas pieteikumu lemj, pamatojoties vienīgi uz rīkojuma par apsūdzību kopiju un deklarāciju, ar kuru datu subjekts atsakās sniegt šos datus.
- 81 Šajā kontekstā ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesas trešajam jautājumam, kā to ierosina Bulgārijas valdība un Komisija, ir trīs daļas. Pirmkārt, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkts, kurā ir atsauce uz to personu kategoriju, attiecībā uz kurām pastāv nopietns pamats uzskatīt, ka tās ir izdarījušas vai gatavojas izdarīt noziedzīgu nodarījumu, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēta biometrisko un ģenētisko datu piespiedu vākšana, lai tos reģistrētu, no tādas fiziskas personas, attiecībā uz kuru ir apkopoti pietiekami pierādījumi par to, ka šī persona ir vainīga tīšā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas ir publiskas apsūdzības priekšmets. Otrkārt, tā jautā, vai, ņemot vērā tiesas, kurai jālemj par šādas vākšanas piespiedu izpildi, novērtējuma brīvības robežas, tā var nodrošināt attiecīgajai personai

efektīvu tiesību aizsardzību tiesā atbilstoši Hartas 47. pantam. Treškārt, tā jautā, vai, par spīti šiem ierobežojumiem, var tikt nodrošināta Hartas 48. pantā paredzēto tiesību uz nevainīguma prezumpciju ievērošana.

Par Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkta tvērumu

- 82 Direktīvas 2016/680 6. pantā noteikts, ka dalībvalstīm jāparedz, ka pārzinis “attiecīgā gadījumā, cik iespējams,” skaidri nošķir dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, piemēram, to, kas minētas šā panta a)–d) punktā, proti, personas, attiecībā uz kurām pastāv nopietns iemesls uzskatīt, ka tās ir izdarījušas vai drīzumā izdarīs noziedzīgu nodarījumu, personas, kas ir notiesātas par noziedzīgu nodarījumu, noziedzīgā nodarījumā cietušie vai personas, attiecībā uz kurām konkrēti fakti liek uzskatīt, ka tās varētu būt noziedzīgā nodarījumā cietušie, un, visbeidzot, citas personas saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, piemēram, personas, kuras varētu aicināt sniegt liecības izmeklēšanas gaitā saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem vai vēlāk notiekošā kriminālprocesā, personas, kuras var sniegt informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem, vai kontaktpersonas vai līdzdalībnieki kādai no a) un b) punktā minētajām personām.
- 83 Tādējādi dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek skaidri nošķirti dažādu datu subjektu kategoriju dati, lai, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumā 27. punktā, viņu pamattiesības uz personas datu aizsardzību paliktu neskartas vienādā mērā neatkarīgi no kategorijas, pie kuras tie pieder. Šajā ziņā, kā izriet no Direktīvas 2016/680 31. apsvēruma, šīs direktīvas 6. panta a) punktā definētā personu kategorija atbilst to personu kategorijai, kuras tur aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.
- 84 Tomēr no Direktīvas 2016/680 6. panta formulējuma izriet, ka šajā tiesību normā dalībvalstīm noteiktais pienākums nav absolūts. Pirmkārt, tajā ietvertā frāze “attiecīgā gadījumā, cik iespējams,” norāda, ka pārzinim katrā atsevišķā gadījumā ir jānosaka, vai var tikt skaidri nošķirti dažādu kategoriju datu subjektu personas dati. Otrkārt, šajā pantā ietvertā frāze “piemēram” norāda, ka tajā uzskaitītās personu kategorijas nav izsmēlošas.
- 85 Jāatzīmē, ka pietiekamu vainas pierādījumu esamība principā ir nopietns iemesls uzskatīt, ka persona ir izdarījusi attiecīgo noziedzīgo nodarījumu. Tādējādi valstu tiesību akti, kas paredz fizisku personu biometrisku un ģenētisko datu obligātu vākšanu, lai tos reģistrētu, ja ir pietiekami pierādījumi, ka attiecīgā persona ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, šķiet atbilstam Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkta mērķim.
- 86 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkts pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta biometrisku un ģenētisko datu obligāta vākšana, lai tos reģistrētu, attiecībā uz personām, par kurām ir pietiekami pierādījumi, ka tās ir vainīgas tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas ir publiskas apsūdzības priekšmets, un kurām ir izvirzīta apsūdzība šajā ziņā.

Par tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu

- 87 Pirmām kārtām jāatgādina, ka tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas nostiprinātas Hartas 47. pantā, ir jāatzīst ikvienai personai, kas atsauca uz Savienības tiesību aktos garantētām tiesībām vai brīvībām, pret nolēmumu, kas var nelabvēlīgi ietekmēt šīs tiesības vai brīvības (šajā

nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 55., 57. un 58. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 88 Tāpēc ikvienam apsūdzētajam, kurš ir iebildis pret viņa fotogrāfisko, daktiloskopisko un ģenētisko datu vākšanu saistībā ar to kriminālreģistrāciju, kam jāatbilst Direktīvas 2016/680 10. panta prasībām, ir jābūt iespējai, kā to paredz Hartas 47. pants, izmantot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret nolēmumu atļaut piespiedu vākšanu, lai izmantotu tiesības, kas izriet no minētajā noteikumā paredzētajām garantijām, un jo īpaši tiesības uz to, lai biometrisko un ģenētisko datu vākšana tiktu veikta saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, kas to atļauj saskaņā ar minētās direktīvas 10. panta a) punktu. Jo īpaši šī garantija nozīmē, ka kompetentajai tiesai ir jābūt iespējai pārbaudīt, vai apsūdzība, kas ir kriminālreģistrācijas juridiskais pamats, ir celta saskaņā ar valsts kriminālprocesa noteikumiem, ņemot vērā pietiekamus pierādījumus, ka attiecīgā persona ir vainīga tišā noziedzīgā nodarījumā, kas ir publiskas apsūdzības priekšmets.
- 89 Šajā ziņā jāatgādina, ka tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā nav absolūta prerogatīva un ka saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu tās var ierobežot, ja, pirmkārt, šādi ierobežojumi ir paredzēti tiesību aktos, otrkārt, ja tie respektē attiecīgo tiesību un brīvību būtību un, treškārt, ja saskaņā ar samērīguma principu tie ir nepieciešami un patiešām atbilst Savienības atzītiem vispārējas nozīmes mērķiem vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 49. un 51. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 90 Turklāt jānorāda, ka Direktīvas 2016/680 54. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli par labu personai, kura uzskata, ka tās tiesības, kas izklāstītas saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumos, ir aizskartas personas datu apstrādes dēļ, kura neatbilst minētajiem noteikumiem. No tā izriet, ka pats Savienības likumdevējs nav ierobežojis Hartas 47. pantā nostiprināto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību izmantošanu un ka dalībvalstis ir tiesīgas ierobežot šo izmantošanu ar nosacījumu, ka tiek ievērotas Hartas 52. panta 1. punktā paredzētās prasības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 63. un 64. punkts).
- 91 Tāpēc ir jānosaka, vai, neskarot valsts tiesību aktos paredzēto tiesiskās aizsardzības līdzekli saskaņā ar Direktīvas 2016/680 54. pantu, tas, ka kompetentā tiesa, lai atļautu piespiedu izpildes pasākumu biometrisko un ģenētisko datu vākšanai attiecībā uz apsūdzētajām personām, nevar pēc būtības pārbaudīt apsūdzības apstākļus, uz kuriem balstās šis piespiedu izpildes pasākums, ir pieļaujams Hartas 47. pantā paredzēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ierobežojums.
- 92 Attiecībā uz šā sprieduma 89. punktā minēto pirmo nosacījumu saskaņā ar šā sprieduma 65. punktā minēto judikatūru iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesībās pietiekami skaidri un precīzi ir noteikti tās novērtējuma brīvības ierobežojumi saistībā ar pieteikumu par atļauju piespiedu kārtā vākt apsūdzētās personas biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu.
- 93 Par otro nosacījumu no judikatūras izriet, ka viena no tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību būtības sastāvdaļām citastarp ir prasība, ka tiesīgajai personai ir jābūt piekļuves iespējai tiesai, kuras kompetencē ir nodrošināt tiesību, ko tai garantē Savienības tiesības, ievērošanu un šim mērķim izvērtēt visus tiesību un faktiskos apstākļus, kuriem ir nozīme tajā izskatāmā strīdā

risinājumam (spriedums, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 66. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 94 Taču no Tiesas judikatūras arī izriet, ka šī prasība pati par sevi nenozīmē, ka personai, kurai šīs tiesības ir, ir pieejams tiešs tiesību aizsardzības līdzeklis, kas galvenokārt domāts, lai apstrīdētu kādu pasākumu, lai gan pastāv viens vai vairāki tiesību aizsardzības līdzekļi, kuri dažādajās kompetentajās valsts tiesās tam ļauj kaut vai pakārtoti panākt šā pasākuma pārbaudi tiesā, nodrošinot Savienības tiesībās garantēto tiesību un brīvību ievērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 79. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 95 Proti, kā ģenerālvokāts uzsvēris secinājumu 36. punktā, trešais jautājums ir balstīts uz pieņēmumu, ka kriminālprocesa sākotnējai stadijai, kurā tiek veikta apsūdzētās personas biometrisko un ģenētisko datu piespiedu vākšana, lai tos reģistrētu, sekos tiesvedības stadija. Lai gan to nav iespējams pārskatīt brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums par piespiedu vākšanas atļaujas piešķiršanu, pietiekamu apsūdzēju pierādījumu esamībai, kas ir obligāts nosacījums, lai datu subjektu piespiedu pakļauties viņa biometrisko un ģenētisko datu vākšanai, obligāti jābūt pārbaudāmai minētajā tiesvedības stadijā, kurā kompetentajai tiesai ir jābūt iespējai pārbaudīt visus attiecīgos juridiskos un faktiskos jautājumus, jo īpaši – vai biometriskie un ģenētiskie dati nav iegūti, pārkāpjot tiesības, ko attiecīgajai personai garantē Savienības tiesību akti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 81.–83. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 96 Jebkurā gadījumā saskaņā ar Direktīvas 2016/680 54. pantu valsts tiesībās ir jāparedz iespēja datu subjektam efektīvi apstrīdēt tā biometrisko un ģenētisko datu piespiedu vākšanu, izmantojot tiesiskās aizsardzības līdzekli, pamatojoties uz apgalvojumu, ka, veicot šo vākšanu, ir pārkāptas šajā direktīvā paredzētās tiesības, neskarot nekādus tam pieejamos administratīvos vai ārpustiesas tiesiskās aizsardzības līdzekļus, it īpaši tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādei. Līdz ar to pat tad, ja kriminālprocesa sākotnējai stadijai neseko tiesvedības stadija, jo īpaši, ja kriminālvajāšana nav sākta, datu subjektam ir jābūt iespējai panākt pilnīgu attiecīgo datu apstrādes likumības pārbaudi tiesā. Tādēļ, ja, lai izpildītu 54. pantā minēto pienākumu, valsts tiesību akti piedāvā šādas garantijas – kuru pārbaude ir valsts tiesas ziņā –, ir jāpieņem, ka ir ievērota tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā būtība, pat ja tiesai, kas atļauj attiecīgo piespiedu pasākumu, attiecīgā nolēmuma pieņemšanas brīdī nav nepieciešamās novērtējuma brīvības piešķirt šādu aizsardzību.
- 97 Attiecībā uz trešo nosacījumu vispirms jānorāda, ka apsūdzēto personu ģenētisko un biometrisku datu vākšana, lai tos reģistrētu, atbilst Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem, jo īpaši mērķiem, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par tiem, kas ir Savienības atzīti vispārējas nozīmes mērķi.
- 98 Šajā ziņā būtu jāuzsver, ka šāda datu vākšana var palīdzēt sasniegt Direktīvas 2016/680 27. apsvērumā noteikto mērķi, ka noziedzīgu nodarījumu novēršanas, izmeklēšanas un saukšanas pie atbildības par tiem mērķiem kompetentajām iestādēm personas dati, kas savākti saistībā ar konkrētu noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu vai saukšanu pie atbildības par tiem, ir jāapstrādā ārpus minētā konteksta, lai iegūtu izpratni par noziedzīgām darbībām un konstatētu saikni starp dažādiem atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

- 99 Šajā gadījumā, kā Bulgārijas valdība ir norādījusi rakstveida apsvērumos un paskaidrojusi rakstveida atbildē uz Tiesas uzdoto jautājumu, ar valsts tiesību aktiem noteiktajai kriminālreģistrācijai ir divi būtiski mērķi. Pirmkārt, šie dati tiek vākti un apstrādāti, lai tos varētu salīdzināt ar citiem datiem, kas savākti citu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā. Šī valdība uzskata, ka šis mērķis attiecas arī uz salīdzināšanu ar citās dalībvalstīs savāktajiem datiem. Otrkārt, šādus datus var apstrādāt arī kriminālprocesa vajadzībām, kurā datu subjektam ir izvirzīta apsūdzība.
- 100 Tomēr kriminālprocesa sākotnējā stadijā var būt pamatoti uz laiku izslēgt no tiesas kontroles to pierādījumu izvērtēšanu, uz kuriem balstīta datu subjekta apsūdzība, un tādējādi arī tā biometrisko un ģenētisko datu vākšanu. Šāda kontrole šajā stadijā varētu kavēt kriminālizmeklēšanu, kurā šie dati tiek vākti, un pārmērīgi ierobežot izmeklētāju iespējas atklāt citus noziedzīgus nodarījumus, izmantojot šo datu salīdzinājumu ar datiem, kas savākti citās izmeklēšanās. Tāpēc šāds efektīvas tiesiskās aizsardzības ierobežojums nav nesamērīgs ar nosacījumu, ka valsts tiesību akti pēc tam garantē efektīvu pārbaudi tiesā.
- 101 No iepriekš minētā izriet, ka Hartas 47. pants pieļauj, ka valsts tiesa, lemjot par pieteikumu atļaut piespiedi kārtā vākt apsūdzētās personas biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, nevar izvērtēt pierādījumus, uz kuriem ir balstīta šī apsūdzība, ja vien valsts tiesiskais regulējums pēc tam garantē apsūdzības pamatā esošo apstākļu efektīvu pārbaudi tiesā, kas ir pamatā atļaujai veikt šo vākšanu.

Par nevainīguma prezumpcijas ievērošanu

- 102 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar Hartas 48. panta 1. punktu, kura saturs atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 2. punkta saturam, katra apsūdzētā persona tiek uzskatīta par nevainīgu, kamēr tās vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu.
- 103 Tiesa jo īpaši ir atzinusi, ka no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka citastarp nevainīguma prezumpcija tiek pārkāpta, ja tiesas nolēmums attiecībā uz apsūdzēto personu atspoguļo uzskatu, ka tā ir vainīga, lai gan tās vaina iepriekš nav juridiski konstatēta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 25. februāris, *Dalli/Komisija*, C-615/19 P, EU:C:2021:133, 224. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 104 Turklāt, kā izriet no Direktīvas 2016/680 31. apsvēruma, dažādu personu kategoriju noteikšanai, kurām saskaņā ar minētās direktīvas 6. pantu ir jāatbilst atšķirīgai personas datu apstrādei, nebūtu jāliedz piemērot tiesības uz nevainīguma prezumpciju, ko garantē Harta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija.
- 105 Attiecībā uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem par tiesību uz nevainīguma prezumpciju ievērošanu ar tiesas nolēmumu, ar kuru atļauj vākt apsūdzēto personu biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, pirmkārt, jānorāda – ciktāl valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka šāda vākšana attiecas tikai uz apsūdzētu personu kategoriju, proti, personu kategoriju, kuru kriminālatbildība vēl nav konstatēta, šo vākšanu pašu par sevi nevar uzskatīt par tādu, kas atspoguļo iestāžu uzskatu, ka šī persona ir vainīga, šā sprieduma 103. punktā minētās judikatūras izpratnē.

- 106 Otrkārt, jānorāda, ka tiesas nolēmums, ar kuru atļauj vākt apsūdzēto personu biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, ja šajā nolēmumā ir tikai konstatēts, ka datu subjektam ir izvirzīta apsūdzība un tas atsakās no šādas vākšanas, nevar tikt interpretēts kā uzskats par šīs personas vainu vai līdz ar to kā šīs personas nevainīguma prezumpcijas apdraudējums.
- 107 Tas, ka tiesa, kurai ir jāpieņem šāds nolēmums, šajā kriminālprocesa stadijā nevar izvērtēt to pierādījumu pietiekamību, uz kuriem pamatojoties balstīta datu subjekta apsūdzība, šai personai garantē tiesību uz nevainīguma prezumpciju ievērošanu.
- 108 Šāda garantija ir vēl jo vairāk nepieciešama, ja valsts tiesībās, piemēram, pamatlietā aplūkotajā tiesību normā, ir paredzēts, ka tiesa, kurai jālemj par biometrisko un ģenētisko datu piespiedu vākšanu no apsūdzētajām personām, lai šos datus reģistrētu, ir tā tiesa, kurai kriminālprocesa iztiesāšanas stadijā būs jālemj par šīs personas kriminālatbildību. Ievērojot tiesības uz nevainīguma prezumpciju, ir nepieciešams, lai šī tiesa, veicot šādu pārbaudi, būtu brīva no jebkādiem aizspriedumiem un iepriekšēja viedokļa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c., no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 88. punkts).
- 109 No iepriekš minētā izriet, ka tiesības uz nevainīguma prezumpciju, kas nostiprinātas Hartas 48. pantā, neliedz kriminālprocesa sākotnējā stadijā vākt apsūdzēto personu biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, ko atļāvusi tiesa, kurai šajā stadijā nav pilnvaru izvērtēt pierādījumus, uz kuriem balstīta apsūdzība.
- 110 No visa iepriekš minētā izriet, ka uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkts, kā arī Hartas 47. un 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz, ka gadījumā, ja persona, kura apsūdzēta tišā noziedzīgā nodarījumā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, atsakās sadarboties un sniegt savus biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, kompetentajai krimināltiesai ir pienākums atļaut šo datu vākšanas piespiedu pasākumu, taču ne izvērtēt, vai ir nopietns pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona ir izdarījusi nodarījumu, par kuru tā tiek apsūdzēta, ciktāl valsts tiesībās ir garantēta vēlāka šīs apsūdzības, kas ir pamatā minētās datu vākšanas atļaujai, efektīva pārbaude tiesā.

Par ceturto jautājumu

- 111 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. No šādas perspektīvas tai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (spriedums, 2021. gada 15. jūlijs, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 112 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un kā norādīts šā sprieduma 46. un 49. punktā, iesniedzējtiesa ceturtajā jautājumā pauž šaubas par Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā, 8. panta 1. un 2. punktā un 10. pantā paredzēto prasību piemērošanas jomu.
- 113 Turklāt, kā minēts šā sprieduma 46.–48. punktā, iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan tai šķiet, ka šīs normas paredz kompetentajām iestādēm novērtējuma brīvību, nosakot biometrisko un ģenētisko datu vākšanas nepieciešamību, un tām šī vākšana ir pienācīgi jāpamato, kriminālreģistrācija, kas paredzēta pamatlietā piemērojamajā tiesiskajā regulējumā, ir obligāti piemērojama visām personām, kuras tiek apsūdzētas par tišiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir publiskās

apsūdzības priekšmets, un trim biometrisko un ģenētisko datu kategorijām, kas minētas pamatlietā aplūkotajā valsts tiesību normā, taču šajā tiesiskajā regulējumā nav prasīts konstatēt konkrētu nepieciešamību vākt visu šo kategoriju datus.

- 114 No tā izriet, ka ceturtais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to pēc būtības tiek mēģināts noskaidrot, vai Direktīvas 2016/680 10. pants, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēta sistemātiska biometrisko un ģenētisko datu vākšana par ikvienu personu, kas apsūdzēta tišā noziedzīgā nodarījumā, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets, lai veiktu to kriminālreģistrāciju, neprasot kompetentajai iestādei noteikt un pierādīt, pirmkārt, ka šāda datu vākšana ir nepieciešama, lai sasniegtu konkrētos izvirzītos mērķus, un, otrkārt, ka šos mērķus nevar sasniegt, ievācot tikai daļu attiecīgo datu.
- 115 It īpaši jānorāda, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas uz šīs direktīvas 10. pantā paredzēto prasību, ka šajā pantā minēto īpašo kategoriju datu apstrāde ir jāatļauj “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams”.
- 116 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, kā norādīts šā sprieduma 62. un 63. punktā, ka Direktīvas 2016/680 10. pants ir īpašs noteikums, kas reglamentē īpašu kategoriju personas datu, tostarp biometrisko un ģenētisko datu, apstrādi. Kā izriet no judikatūras, minētā panta mērķis ir nodrošināt lielāku aizsardzību tādām apstrādes darbībām, kuras attiecīgo datu īpašās sensitivitātes un konteksta, kādā tie tiek apstrādāti, dēļ, kā izriet no minētās direktīvas 37. apsvēruma, var radīt nopietnu risku pamattiesībām un pamatbrīvībām, piemēram, tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesībām uz personas datu aizsardzību, kas garantētas Hartas 7. un 8. pantā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 24. septembris, GC u.c. (Atsauču uz sensitīviem datiem atsaistīšana), C-136/17, EU:C:2019:773, 44. punkts).
- 117 Otrkārt, kā izriet no paša Direktīvas 2016/680 10. pantā ietvertās prasības formulējuma, ka šādu datu apstrāde ir atļauta “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams”, šī prasība ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek definēti pastiprināti nosacījumi sensitīvu datu apstrādes likumībai iepretim nosacījumiem, kas izriet no šīs direktīvas 4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta un 8. panta 1. punkta, kuri atsaucas tikai uz “nepieciešamību” apstrādāt datus, kas vispārīgi ietilpst minētās direktīvas darbības jomā.
- 118 Tādējādi, pirmām kārtām, apstākļa vārda “tikai tad” lietojums pirms frāzes “kad tas ir absolūti nepieciešams” uzsver, ka īpašu kategoriju datu apstrādi Direktīvas 2016/680 10. panta nozīmē var uzskatīt par nepieciešamu tikai ierobežotā skaitā gadījumu. Otrām kārtām, šādu datu apstrādes nepieciešamības “absolūtais” raksturs nozīmē, ka šī nepieciešamība ir jānovērtē īpaši stingri.
- 119 Francijas valdības minētais apstāklis, ka dažās Direktīvas 2016/680 10. panta valodu versijās šis pants attiecas uz gadījumiem, kad datu apstrāde ir “noteikti nepieciešama”, šajā ziņā nav izšķirošs. Šī terminoloģiskā atšķirība faktiski nemaina šādi paredzētā kritērija būtību un prasību līmeni, jo šajās valodu versijās ir definēts arī stingrāks nosacījums, lai atļautu apstrādāt sensitīvus datus, kas nozīmē stingrāku apstrādes nepieciešamības novērtējumu nekā gadījumā, kad apstrādā datus, kas neietilpst minētā panta darbības jomā.
- 120 Turklāt, kā norāda arī Komisija, prasība, ka datu apstrāde saskaņā ar Direktīvas 2016/680 10. pantu ir atļauta tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams, netika iekļauta direktīvas priekšlikumā (COM(2012) 10 final), kas ir minētās direktīvas pamatā, bet to vēlāk

ieviesa Savienības likumdevējs, kas tādējādi nepārprotami paredzēja noteikt stingrāku datu apstrādes nepieciešamības nosacījumu atbilstoši minētajā pantā izvirzītajam mērķim, proti, nodrošināt lielāku aizsardzību privātpersonām saistībā ar sensitīvu datu apstrādi.

- 121 Treškārt, attiecībā uz prasības, ka sensitīvu datu apstrāde ir jāatļauj “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams”, saturu jānorāda, ka Direktīvas 2016/680 10. pantā noteiktās īpašās prasības ir minētās direktīvas 4. un 8. pantā izklāstīto principu konkrēta īstenošana, kas attiecas uz konkrētām datu kategorijām, un šie principi ir jāievēro, veicot jebkādu minētās direktīvas darbības jomā ietilpstošu datu apstrādi. Tāpēc šo dažādo prasību darbības joma jānosaka, ņemot vērā šos principus.
- 122 Jo īpaši, pirmām kārtām, tas, vai ir “absolūti nepieciešams” Direktīvas 2016/680 10. panta izpratnē vākt apsūdzēto personu biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, ir jānosaka, ņemot vērā šīs vākšanas nolūkus. Saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto mērķu ierobežošanas principu šiem nolūkiem ir jābūt “konkrētiem, skaidriem un legītimiem”. Otrām kārtām, lai gan prasība atļaut biometrisko un ģenētisko datu apstrādi “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams”, atbilst, kā norādīts šā sprieduma 117.–119. punktā, prasībai par atsevišķu datu kategoriju lielāku aizsardzību, tomēr tā ir īpaša minētās direktīvas 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteiktā datu minimizēšanas principa piemērošana 10. pantā minētajām datu kategorijām, saskaņā ar kuru personas datiem jābūt atbilstīgiem, būtiskiem un tie nedrīkst būt pārmērīgi, ņemot vērā nolūkus, kādos tos apstrādā.
- 123 Turklāt, ņemot vērā tās pašas direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, šīs prasības darbības joma ir jānosaka arī atbilstoši minētās direktīvas 8. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstīm citastarp ir jāparedz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiklīdz, cik šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic šīs direktīvas 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, kā arī tās 8. panta 2. punktam, kurā noteikts, ka dalībvalsts tiesībās, ar ko regulē apstrādi minētās direktīvas darbības jomā, ir jāprecizē vismaz apstrādes mērķi, apstrādājamie personas dati un apstrādes nolūki.
- 124 Šajā ziņā biometrisko un ģenētisko datu apstrādes nolūkus nevar aprakstīt pārāk vispārīgi, bet gan tie ir jādefinē pietiekami precīzi un konkrēti, lai būtu iespējams novērtēt, vai šāda apstrāde ir “absolūti nepieciešama”.
- 125 Turklāt “absolūtas nepieciešamības” prasība attiecībā uz sensitīvu datu apstrādi nozīmē īpaši stingru datu minimizēšanas principa ievērošanas kontroli šajā kontekstā.
- 126 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, kā izriet no Direktīvas 2016/680 26. apsvēruma, ka nepieciešamības prasība ir izpildīta, ja attiecīgo datu apstrādes nolūku nav iespējams pienācīgi sasniegt tikpat efektīvi ar citiem līdzekļiem, kas mazāk aizskar datu subjektu pamattiesības, jo īpaši tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, kas garantētas Hartas 7. un 8. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 1. augusts, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, 85. punkts un tajā minētā judikatūra). Jo īpaši, ņemot vērā fizisko personu pastiprinātu aizsardzību attiecībā uz sensitīvu datu apstrādi, pārzinim ir jāpārlicinās, vai šo mērķi nevar sasniegt, izmantojot citas datu kategorijas, kas nav uzskaitītas Direktīvas 2016/680 10. pantā.
- 127 Otrkārt, ņemot vērā ievērojamos riskus, ko sensitīvu datu apstrāde rada datu subjektu tiesībām un brīvībām, jo īpaši saistībā ar kompetento iestāžu uzdevumiem Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā noteiktajos nolūkos, “absolūtas nepieciešamības” prasība nozīmē, ka ir jāņem vērā tā

nolūka īpašais nozīmīgums, kuru ar šādu apstrādi ir paredzēts sasniegt. Šādu nozīmīgumu var novērtēt, citastarp ņemot vērā sasniedzamā nolūka raksturu, jo īpaši to, ka apstrāde kalpo konkrētam nolūkam, kas saistīts ar noziedzīgu nodarījumu vai noteikta smaguma sabiedriskās drošības apdraudējumu novēršanu, šādu noziedzīgu nodarījumu apkarošanu vai aizsardzību pret šādiem apdraudējumiem, kā arī ņemot vērā konkrētos apstākļus, kādos šī apstrāde tiek veikta.

- 128 Ņemot vērā iepriekš minēto, valsts tiesiskais regulējums, kas paredz biometrisku un ģenētisko datu sistemātisku vākšanu par jebkuru personu, kura apsūdzēta tišā noziedzīgā nodarījumā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, principā ir jāuzskata par tādu, kas ir pretrunā Direktīvas 2016/680 10. pantā noteiktajai prasībai, ka šajā pantā minēto īpašo kategoriju datu apstrāde ir atļauta “tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams”.
- 129 Proti, šāds tiesiskais regulējums nediferencētā un vispārīgā veidā var būt pamats lielākās daļas apsūdzēto personu biometrisku un ģenētisko datu vākšanai, jo jēdziens “tišs noziedzīgs nodarījums, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets” ir īpaši vispārīgs un var tikt piemērots lielam skaitam noziedzīgu nodarījumu neatkarīgi no to rakstura un smaguma.
- 130 Protams, šāds tiesiskais regulējums ierobežo biometrisku un ģenētisko datu vākšanas piemērošanas jomu, attiecinot to tikai uz apsūdzētajām personām kriminālprocesa izmeklēšanas stadijā, proti, personām, par kurām Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkta izpratnē ir nopietni iemesli uzskatīt, ka tās ir izdarījušas noziedzīgu nodarījumu. Tomēr to vien, ka persona ir apsūdzēta par tišu noziedzīgu nodarījumu, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, nevar uzskatīt par faktoru, kas pats par sevi ļauj prezumēt, ka personas biometrisku un ģenētisko datu vākšana ir absolūti nepieciešama, ņemot vērā nolūkus, kādos tā tiek veikta, un no tā izrietošos pamattiesību, jo īpaši Hartas 7. un 8. pantā garantēto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, pārkāpumus.
- 131 Tādējādi, pirmkārt, ja ir nopietns pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas pamato tās apsūdzēšanu, un tas nozīmē, ka jau ir savākti pietiekami pierādījumi par personas saistību ar noziedzīgo nodarījumu, var būt gadījumi, kad gan biometrisku, gan ģenētisko datu vākšana nav konkrēti nepieciešama norītošā kriminālprocesa vajadzībām.
- 132 Otrkārt, varbūtību, ka apsūdzētās personas biometriskie un ģenētiskie dati būs absolūti nepieciešami saistībā ar citiem procesiem, kas nav kriminālprocess, kurā šī apsūdzība ir izvirzīta, var noteikt, tikai ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, piemēram, it īpaši iespējamā noziedzīgā nodarījuma, par kuru personai izvirzīta apsūdzība, raksturu un smagumu, šā nodarījuma konkrētos apstākļus, šā nodarījuma iespējamo saikni ar citiem uzsāktiem kriminālprocesiem, attiecīgās personas agrāku noziedzīgu rīcību vai individuālo profilu.
- 133 Šādos apstākļos iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, lai nodrošinātu Direktīvas 2016/680 10. panta efektivitāti, ir iespējams valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēta šī piespiedu izpilde, interpretēt Savienības tiesībām atbilstošā veidā. It īpaši iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesiskais regulējums ļauj izvērtēt “absolūtu nepieciešamību” vākt gan datu subjekta biometriskos, gan arī ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu. Šajā ziņā jo īpaši ir nepieciešams, lai varētu pārbaudīt, vai tā noziedzīgā nodarījuma, par kura izdarīšanu datu subjekts ir apsūdzēts pamata kriminālprocesā, raksturs un smagums vai arī citi būtiski faktori, piemēram, tādi, kas minēti šā sprieduma 132. punktā, var būt apstākļi, kas var pamatot šādu “absolūtu nepieciešamību”. Turklāt būtu jāpārlicinās, vai civilstāvokļa datu vākšana, kas paredzēta arī saistībā ar kriminālreģistrāciju, kā to apstiprinājusi Bulgārijas valdība rakstveida atbildē uz Tiesas uzdoto jautājumu, pati par sevi jau neļauj sasniegt izvirzītos mērķus.

- 134 Ja valsts tiesībās nav garantēta šāda biometrisku un ģenētisko datu vākšanas pasākuma pārbaude, iesniedzējtiesai, noraidot policijas iestāžu lūgumu atļaut šo piespiedu vākšanu, ir jānodrošina minētā 10. panta pilnīga iedarbība.
- 135 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2016/680 10. pants, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta sistemātiska biometrisku un ģenētisko datu vākšana par ikvienu personu, kas apsūdzēta tīšā noziedzīgā nodarījumā, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets, lai tos reģistrētu, neprasot kompetentajai iestādei pārbaudīt un pierādīt, pirmkārt, ka šāda datu vākšana ir absolūti nepieciešama, lai sasniegtu konkrētos izvirzītos mērķus, un, otrkārt, ka šos mērķus nevar sasniegt ar pasākumiem, kas mazāk ietekmē datu subjekta tiesības un brīvības.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 136 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, 10. panta a) punkts, lasot to kontekstā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. pantu,**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

biometrisku un ģenētisko datu apstrāde, ko īsteno policijas iestādes, lai veiktu informācijas vākšanas darbības noziedzības apkarošanas un sabiedriskās kārtības uzturēšanas nolūkos, ir atļauta saskaņā ar dalībvalsts tiesībām šīs direktīvas 10. panta a) punkta izpratnē, ja šīs dalībvalsts tiesībās ir pietiekami skaidrs un precīzs juridiskais pamats minētās apstrādes atļaušanai. Apstāklis, ka valsts tiesību aktā, kurā ir ietverts šāds juridiskais pamats, turklāt ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), nevis uz Direktīvu 2016/680, nav iemesls apšaubīt šādas atļaujas esamību, ja, interpretējot visas piemērojamās valsts tiesību normas, ir pietiekami skaidri, precīzi un nepārprotami secināms, ka attiecīgā biometrisku un ģenētisko datu apstrāde ietilpst minētās direktīvas, nevis minētās regulas piemērošanas jomā.

- 2) Direktīvas 2016/680 6. panta a) punkts, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. un 48. pants**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz, ka gadījumā, ja persona, kura apsūdzēta tišā noziedzīgā nodarījumā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, atsakās sadarboties un sniegt savus biometriskos un ģenētiskos datus, lai tos reģistrētu, kompetentajai krimināltiesai ir pienākums atļaut šo datu vākšanas piespiedu pasākumu, taču ne izvērtēt, vai ir nopietns pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, par kuru tā tiek apsūdzēta, ciktāl valsts tiesībās ir garantēta vēlāka šīs apsūdzības, kas ir pamatā minētās datu vākšanas atļaujai, efektīva pārbaude tiesā.

- 3) Direktīvas 2016/680 10. pants, lasot to kopā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu, kā arī 8. panta 1. un 2. punktu,

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta sistemātiska biometrisko un ģenētisko datu vākšana par ikvienu personu, kas apsūdzēta tišā noziedzīgā nodarījumā, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets, lai tos reģistrētu, neprasot kompetentajai iestādei pārbaudīt un pierādīt, pirmkārt, ka šāda datu vākšana ir absolūti nepieciešama, lai sasniegtu konkrētos izvirzītos mērķus, un, otrkārt, ka šos mērķus nevar sasniegt ar pasākumiem, kas mazāk ietekmē datu subjekta tiesības un brīvības.

[Paraksti]